

ارزیابی ارتباط سند تحول مدارس با شاخص های خود راهبری و خلاقیت

محمد قاسمی^۱، هانیه منصوری فرد^۲، مریم سارانی سماط^۳

^۱ دانشیار گروه مدیریت دولتی، دانشگاه سیستان و بلوچستان، زاهدان، ایران

^۲ دانشجوی دکتری مدیریت دولتی، گرایش رفتار سازمانی (نویسنده مسئول)

^۳ دانشجوی دکتری مدیریت دولتی، گرایش رفتار سازمانی

چکیده

پیشرفت و توسعه هر جامعه به چگونگی و کیفیت آموزش و پرورش آن بستگی داشته و کیفیت آموزشی نیز به نوبه خود به عوامل متعددی مانند مدیریت کلاس درس وابسته می باشد. مدیریت کلاس درس یکی از مهمترین چالش ها و دغدغه های آموزشی در مدارس و دانشگاه هاست. مدیریت کلاس، یعنی کلیه تلاش ها و فعالیت های مدرس برای سرپرستی فعالیت های کلاس درسی است که شامل تعاملات اجتماعی، رفتار فراگیران و یادگیری می باشد. مدیریت کلاس درس، فرایندی مشتمل بر چهار فاکتور طراحی پیشرفته، اجرا، ارزیابی در طول اجرا و ارزیابی نهایی است که در آن عوامل مربوط به فراگیران و محیط آن ها لحاظ شده و به پیشرفت تحصیلی فراگیران ختم می شود. هدف از انجام این تحقیق ارزیابی ارتباط سند تحول مدارس با شاخص های خود راهبری و خلاقیت می باشد. روش پژوهش حاضر توصیفی از نوع تحلیل محتوا می باشد و به بررسی میزان انطباق سند تحول مدارس با شاخص های خود راهبری و خلاقیت می پردازد برای رسیدن به هدف پژوهش از روش تحقیق توصیفی استفاده می شود و برای بررسی محتوای آشکار پیام های موجود در یک متن می توان از روش تحلیل محتوا به صورت توصیفی استفاده کرد. نتایج نشان داد که از مجموع هفت سند مدارس که اکثر آن یعنی پنج مورد آن یعنی مورد های یک، دو، سه، پنج و هفت به این شاخص ها توجه نداشته اند و تنها در دو مورد آن یعنی مورد های هدف های کلان مورد چهار و هدف های عملیاتی و راهکارها در مورد ۶ توجه معناداری به این شاخص ها شده است.

واژه های کلیدی: ارتباط سند تحول، شاخص های خود راهبری، شاخص های خلاقیت

مقدمه

پیشرفت و توسعه هر جامعه به چگونگی و کیفیت آموزش و پرورش آن بستگی داشته و کیفیت آموزشی نیز به نوبه خود به عوامل متعددی مانند مدیریت کلاس درس وابسته می باشد. مدیریت کلاس درس یکی از مهم ترین چالش ها و دغدغه های آموزشی در مدارس و دانشگاه هاست. مدیریت کلاس، یعنی کلیه تلاش ها و فعالیت های مدرس برای سرپرستی فعالیت های کلاس درسی است که شامل تعاملات اجتماعی، رفتار فراگیران و یادگیری می باشد. مدیریت کلاس درس، فرایندی مشتمل بر چهار فاکتور طراحی پیشرفته، اجرا، ارزیابی در طول اجرا و ارزیابی نهایی است که در آن عوامل مربوط به فراگیران و محیط آن ها لحاظ شده و به پیشرفت تحصیلی فراگیران ختم می شود (Sanli, 2019). مدیریت کلاس درس شامل رهبری امور کلاس درس از طریق تنظیم و تدوین برنامه درسی، سازماندهی مراحل مختلف کار و منابع، سازماندهی محیط به منظور ارتقا کار نظارت بر پیشرفت یادگیرندگان و پیش بینی مسائل بالقوه است. در سبک های مدیریت کلاس درس، چارچوب و الگویی که ولفگانگ ترسیم کرده است مبتنی بر ترکیبی از تبیین های روان شناختی و تشریح پیوستاری از سه رویکرد مداخله گرایانه، تعامل گرایانه و غیرمداخله گرایانه است. بهترین و مطلوب ترین سبک مدیریت کلاس درس، سبک مبتنی بر تعامل است چون در مجموع به فراگیران کمک می نماید که به یادگیرندگان فعال و خودتنظیم تبدیل شوند. سبک مدیریت مبتنی بر تعامل به فراگیران امکان می دهد که در کلاس درس، احساس استقلال و آزادی عمل کنند و موجب می شود که آنان در انجام امور و فعالیت های کلاسی انتخاب شخصی و فردی داشته باشند (Sigilai, 2015). به علاوه، در مدیریت کلاس درس، مدرسان تعامل گرا، بسیاری از عقاید و نظرات انسانی یا روان شناختی فراگیر محور را قبول دارند. اما بر این باورند ماهیت گروهی و جمعی کلاس مستلزم این است که مدرس نیازهای کلی گروه را بر نیازهای فردی فراگیران ترجیح دهد و از راهبردهای گروهی و جمعی یاددهی و یادگیری به جای راهبردهای فردی استفاده نماید. طاهری (۱۴۰۱) در تحقیقی مشابه بیان داشت که ظرفیت نوآورانه افراد از طریق تفکر و شناسایی مسائل، توسعه می یابد. حل مسائل، از طریق ایجاد ایده های جدید، مستلزم استفاده از خلاقیت است و راه حل ها باید تبیین شوند. رفتار به اشتراک گذاری دانش ضروری است، زیرا برای حمایت از ایده های جدید به تبیین و اعتبار سنجی همکاران و خبرگان نیاز است. خود راهبری نیز نیاز است، زیرا کارکنان باید به دنبال فرصت هایی برای توسعه دانش شخصی خود باشند. مدیران باید توسعه مهارت های نوآورانه میان کارکنان را در نظر بگیرند تا به آنها کمک کنند تا از سنت ها فراتر روند، مطالعات قبلی بیان نمودند که فعالیت های به اشتراک گذاری دانش مبتنی بر جمع آوری، اطمینان و اعتبار است و آنها می توانند نقش های مختلفی را بپذیرند. رفتار کاری نوآورانه میان کارکنان، به عنوان یک کار تخصصی در سازمان، در نوآوری سازمانی نقش دارد، مطالعات قبلی نشان داده اند که با ایجاد رفتار کاری نوآورانه میان کارکنان و ارائه فرصت های آزمایشی، آنها می توانند در مشاغل خود موثر، با کیفیت و اثربخش، نقش داشته باشند. رفتار کاری نوآورانه شامل ۴ مرحله است که ایجاد ایده کشف فرصت، دفاع از ایده و کاربرد، که منجر به محصولات جدید می شود به اشتراک گذاری دانش، خود راهبری و رفتار نوآورانه، همبستگی های معناداری دارند. بنابراین تصور می کنیم که خود راهبری ممکن است تاثیر قابل توجهی بر به اشتراک گذاری دانش و مراحل کار نوآورانه داشته باشد. خود راهبری شیوه ای است که افراد را قادر می سازد تا خود انگیزی و اعتماد بنفس را از طریق مجموعه ای از پاداش طبیعی رفتاری و موثر از طریق استراتژی های الگو توسعه دهند (Gupta, 2017). نوآوری فردی، زمانی که افراد از مهارت های خود راهبری به عنوان مجموعه ای از استراتژی ها استفاده می کنند، رایج تر است. موفقیت در مدیریت کلاس نه تنها روی خود معلمان و اساتید موثر است بلکه برای فراگیران نیز پیامدهای مثبت متعددی را به دنبال خواهد داشت. این موفقیت ها می تواند به عنوان مهم ترین عامل در ایجاد رفتارهای مطلوب در فراگیران پذیرفته شود طبق نظر پژوهشگران سبک مدیریت کلاس می تواند نقش موثری در خلاقیت و نوآوری دانشجویان و دانش آموزان ایفاء کند زیرا خلاقیت از عواملی است که با یادگیری ارتباط نزدیک دارد و می توان به پرورش قدرت آفرینندگی و خلاقیت در فراگیران اهتمام ورزید از طرف دیگر شکوفایی و پرورش خلاقیت در دانش آموزان و دانشجویان به عنوان آینده سازان جامعه از مهم ترین اهداف نظام آموزشی به شمار می رود. در واقع از طریق رشد، پرورش و شکوفایی خلاقیت بخش های زیادی از ظرفیت ها و استعداد های بالقوه درونی

دانش آموزان و دانشجویان، ظهور و بروز کرده و زمینه ای فراهم می‌گردد تا آنان در آینده‌ای نه چندان دور به عنوان شهروندانی خلاق، ماهر، متعهد و نقاد به ایفای مسئولیت‌های خود در حوزه‌های مختلف بپردازند. (Glăveanu, 2018)

خلاقیت را شاید بتوان برترین سطح یادگیری بشر، بالاترین توانمندی تفکر و محصول نهایی ذهن و اندیشه انسان دانست. خلاقیت از دیدگاه روانشناسی یکی از جنبه های اصلی تفکر یا اندیشیدن است خلاقیت به معنای ایجاد ایده ها و نظرات جدید و سودمند توسط یک فرد یا همکاری گروهی از افراد است خلاقیت یک سازه یا یک پدیده واحد نیست، بلکه یک مفهوم در قالب برچسب علمی است که برای اقدامات یا اعمال گوناگون و متنوع انسان به کار می‌رود که می‌تواند منجر به نتایج جدید و با ارزشمند شود برای این که فردی به عنوان یک فرد خلاق شناخته شود باید چهار ویژگی از خود بروز دهد که برای خلاقیت الزامی متصور می‌شوند. موفقیت در مدیریت کلاس نه تنها روی خود معلمان و اساتید موثر است بلکه برای فراگیران نیز پیامدهای مثبت متعددی را به دنبال خواهد داشت. این موفقیت ها می‌تواند به عنوان مهم ترین عامل در ایجاد رفتارهای مطلوب در فراگیران پذیرفته شود. سبک مدیریت کلاس می‌تواند نقش موثری در خلاقیت و نوآوری دانشجویان و دانش آموزان ایفاء کند زیرا خلاقیت از عواملی است که با یادگیری ارتباط نزدیک دارد و می‌توان به پرورش قدرت آفرینندگی و خلاقیت در فراگیران اهتمام ورزید و شکوفایی و پرورش خلاقیت در دانش آموزان و دانشجویان به عنوان آینده سازان جامعه از مهم ترین اهداف نظام آموزشی به شمار می‌رود. در واقع از طریق رشد، پرورش و شکوفایی خلاقیت، (Liu, 2021) بخش های زیادی از ظرفیت ها و استعداد های بالقوه درونی دانش آموزان و دانشجویان ظهور و بروز کرده و زمینه ای فراهم می‌گردد تا آنان در آینده ای نه چندان دور به عنوان شهروندانی خلاق، ماهر، متعهد و نقاد به ایفای مسئولیت های خود در حوزه های مختلف بپردازند. خلاقیت را شاید بتوان برترین سطح یادگیری بشر، بالاترین توانمندی تفکر و محصول نهایی ذهن و اندیشه انسان دانست. خلاقیت از دیدگاه روانشناسی یکی از جنبه های اصلی تفکر یا اندیشیدن است. بدین منظور تحقیق حاضر به دنبال ارزیابی ارتباط سند تحول مدارس با شاخص های خود راهبری و خلاقیت بود.

روش و طرح تحقیق

روش پژوهش حاضر توصیفی از نوع تحلیل محتوا می باشد و به بررسی میزان انطباق سند تحول مدارس با شاخص های خود راهبری و خلاقیت می پردازد برای رسیدن به هدف پژوهش از روش تحقیق توصیفی استفاده می شود و برای بررسی محتوای آشکار پیام های موجود در یک متن می توان از روش تحلیل محتوا به صورت توصیفی استفاده کرد در این روش محتوا آشکار و پیام ها به طور منظم و کمی توصیف می شود از این رو این روش را می توان روش تبدیل داده های کیفی به داده های کمی قلم داد کرد. جامعه ی آماری این پژوهش سند تحول مدارس است که کل آن به عنوان نمونه مورد بررسی قرار می گیرد. کلمه ها و جملات به عنوان واحد تحلیل در نظر گرفته می شود. ابزار جمع آوری اطلاعات شامل فیش های موضوعی است که حین جمع آوری اطلاعات مطالب را در حوزه متن مورد توجه قرار می دهد و بر اساس شاخصه های خود راهبری و خلاقیت تقسیم بندی می کند. روایی با طرح این پرسش جدی همراه است که آیا ابزار سنجش واقعا مفهوم مورد نظر را می سنجد یا خیر. روش تعیین روایی تحلیل محتوای پژوهش حاضر بدین صورت است که جهت انتخاب شاخصه های خود راهبری و خلاقیت مورد مطالعه قرار می گیرد. جهت بررسی پایایی ابزار پژوهش از سه ارزیاب خواسته شد که مولفه های پژوهش حاضر را بررسی نمایند به عبارتی ثبات طبقه بندی تایید شده است لذا از روش زیر به منظور محاسبه پایایی از این روش استفاده می شود که ضریب پایایی مساوی است با تعداد واحدهایی که در یک طبقه کدگذاری شده اند تقسیم بر کل تعداد واحدهای کدگذاری شده و ضریب پایایی بر اساس فرمول فوق ۰.۸۲، به دست می آید.

$$\text{ضریب پایایی} = \frac{\text{تعداد واحدهای در یک طبقه کدگذاری}}{\text{تعداد واحدهای کدگذاری شده}}$$

برای تحلیل محتوا ۳ مرحله انجام می گیرد که مرحله آماده سازی و سازمان دهی محتوای مربوط به موضوع تحقیق انتخاب می گردد (سند تحول مدارس) در اینجا شروع به تهیه سند تحول مدارس و آماده کردن چک لیست ها و دیگر امکانات برای تهیه اطلاعات از سند می شود و در جای دیگر بررسی مواد (محتوا) که مفاهیم، تعاریف، اصول، مسائل و اشکال سند فوق مورد بررسی قرار می گیرد و در دو زمینه ی خودرأهبری و خلاقیت شماره گذاری انجام می گیرد و همچنین پردازش داده ها که داده ها از طریق آمار توصیفی مورد تجزیه و تحلیل قرار می گیرد و برای تحلیل محتوا از شاخص های میانه و آزمون دو جمله ای استفاده می شود.

نظام راهبری و کثرت گرایی فرهنگی

کثرت گرایی فرهنگی از جمله مفاهیمی است که در دهه های اخیر مورد توجهی متخصصین جامعه شناسی به منظور تفسیر موضوعات اقتصادی و اجتماعی بکار گرفته می شود. کثرت گرایی تأکید می کند که جامعه مرکب از طبقات و گروه های اجتماعی بسیاری است. بنابراین نظام اقتصادی و سیاسی باید به گونه ای باشد که در آن امکان رقابت گروه ها و اقلیت های متعدد وجود داشته باشد. (بنی مهد، ۱۳۹۶) بدین طریق کثرت منافع و گروه ها از تشکیل اکثریتی متحد علیه اقلیت ها جلوگیری خواهد نمود. تحقیقات انتشار یافته در حوزه نظام راهبری نشان می دهند که ساز و کارهای نظام راهبری در حرفه حسابداری ایزاری سودمند به حساب می آیند. تقریباً اکثر این تحقیقات بر اساس یک رویکرد کمی فرض را بر این نهاده اند که نظام راهبری در شرکت های پذیرفته شده در بورس اوراق بهادار نظامی کارا است. نتایج تحقیقات انجام شده در زمینه سودمندی نظام راهبری، با چالشی اساسی مواجه است. آن چه که در این تحقیقات نادیده گرفته شده است، سطح رشد و توسعه کیفی نظام راهبری در سیستم اقتصادی کشور است تا با استفاده از مفهوم کثرت گرایی فرهنگی توسعه نظام راهبری را براساس دیدگاهی انتقادی مورد نقد و بررسی قرار دهد. این در حالی است که این مفهوم همانند سایر مفاهیم جامعه شناسی می تواند جایگاهی خاص در حرفه حسابداری داشته باشد. (Adebayo, 2015) مواردی چون تشکیل کمیته تدوین استانداردهای حسابداری متشکل از گروه های مختلف استفاده کننده اطلاعات حسابداری، وجود سهام داران نهادی در ترکیب صاحبان سهام شرکت ها، حسابرسی صورت های مالی، تدوین و ابلاغ دستور العمل نظام راهبری شرکتی توسط سازمان بورس اوراق بهادار و توجه به حقوق تمامی ذینفعان نمونه هایی از کاربرد مفهوم کثرت گرایی در حرفه حسابداری می باشد. بر این اساس به نظر می رسد که مفهوم نظام راهبری در راستای مفهوم کثرت گرایی است، نظام راهبری به دنبال آن است که منافع سهام داران و سایر ذینفعان در مقابل گروه های بزرگتر و قدرتمندتر حفظ و توزیع قدرت به گونه ای متکثر و غیر متمرکز میان سهام داران جز و عمده صورت پذیرد. نظام راهبری شامل مکانیزم های برون سازمانی و درون سازمانی است که هر کدام از این مکانیزم را می توان با نظریه کثرت گرایی مرتبط ساخت و موضوعاتی نظیر نظارت قانونی، حقوقی، توجه منافع سهام داران جز تفکیک وظایف مدیران، تشکیل کمیته حسابرسی، تشکیل هیأت مدیره از جمله موضوعاتی هستند که برای استقرار یک نظام راهبری کارآمد، سودمند می باشد (Brown, 2017) فدراسیون بین المللی حسابداران در سال ۲۰۰۴ راهبری شرکت ها را چنین تعریف کرده است که راهبری شرکت عبارت است از تعدادی مسئولیت و شیوه های به کار برده شده توسط هیئت مدیره و مدیران موظف با هدف مشخص کردن مسیر استراتژیک که تضمین کننده دستیابی به هدف ها، کنترل ریسک ها و مصرف مسئولانه منابع است تا منافع همه سهام داران و ذینفعان واحد تجاری تامین شود. نظام راهبری در هر کشور تابعی از متغیرهای داخلی و بیرونی است. عناصر داخلی شامل ساختار مالکیت، وضعیت اقتصادی، نظام قانونی (مقرراتی)، سیاست های دولت و فرهنگ جامعه است. عناصر بیرونی به تعامل و روابط اقتصادی با سایر کشورها مثل جریان ورود و خروج سرمایه و شرایط اقتصاد جهانی مربوط می شود. در سطح شرکتی، ساختار مالکیت و چارچوب قانونی مهم ترین عوامل موثر بر راهبری شرکتی هستند. برای شناخت بهتر کثرت گرایی فرهنگی در آغاز می بایست تعاریف متفاوتی را که از فرهنگ ارائه شده است را عنوان نمود. فرهنگ سیاسی نظام عقاید تجربی، نمادهای معنوی و ارزش هایی است که شرایط پدید آمدن فعالیت سیاسی را تعریف می کند. (Hopper, 2015) در فرهنگ سیاسی مفاهیمی چون قدرت، آزادی، مشروعیت، عدالت، برابری، مشارکت،

دولت، شهروند، حقوق اساسی و دیگر پدیده های مطرح در قلمرو سیاست مورد توجه قرار می گیرند. فرهنگ سیاسی عبارتست از ایستار ذهنی نسبت به سیاست است از این رو تصور مردم یک جامعه از قدرت و قدرت سیاسی، نوع رابطه ی حکومت و مردم چگونگی تضمین و تامین عدالت، آزادی و استقلال در یک جامعه، تعبیر و بینش افراد نسبت به سرشت انسان و نیز ساختار سیاسی حکومت ها، نخبه گرایی یا کثرت گرایی، میل به استبداد فردی یا گرایش به دموکراسی، توده گرایی و همه تظاهراتی از فرهنگ سیاسی یک جامعه اند.

آموزش راهبرد های فراشناختی بر خود راهبری در یادگیری و خلاقیت دانش آموزان

از گذشته تا اکنون در تمام جوامع حوزه تعلیم و تربیت جایگاهی خاص داشته است و خواهد داشت. تغییر و تحول پیشرفت و توسعه لازمه حیات علمی هر جامعه است. از مهمترین شاخص های تعیین کننده برای تحقق پذیری اهداف حوزه تعلیم و تربیت پرورش فراگیرانی متفکر، خلاق و خودراهبر است یکی از مفاهیم مهم در یادگیری مفهوم یادگیری خودراهبر است که طی چند دهه گذشته به یکی از اهداف اصلی آموزش و پرورش تبدیل شده است. یادگیری خود راهبرد فرایندی است (Noer, 2019) که در آن فراگیران مسئولیت شناسایی نیازهای آموزشی خود برنامه ریزی، اجرا و ارزشیابی نتایج یادگیری خویش را به عهده دارند و با ابتکار و مستقل از دیگران برای دستیابی به اهداف یادگیری از پیش تعیین شده خویش تلاش و فعالیت می کنند در واقع خودراهبری عبارت است از کنترل هدایت و تنظیم اعمال برای دستیابی به اهداف و کسب اطلاعات پاریس و پاریس، 2001 خودراهبری همچنین از جمله شایستگی های لازم برای یادگیری مادام العمر است. یادگیرندگان خودراهبر افرادی فعال و خودجوش هستند که به جای منفعلانه انتظار کشیدن برای یادگیری واکنشی ابتکار عمل را در یادگیری به دست می گیرند یادگیری آنها هدفمند و معنادار است و با توجه به داشتن انگیزه بالا یادگیری آنها تداوم و پایداری بیشتری خواهد داشت. آنان مسئولیت پذیری بیشتری دارند و در یادگیری خویش از خود تنظیمی بالاتری برخوردارند علاوه براین آنها از لحاظ مهارت های مطالعه مهارت های فراشناختی و خلاقیت در سطح قابل قبولی قرار دارند. یکی دیگر از عوامل مؤثر بر پیشرفت فراگیران در امور تحصیلی و فعالیت های یادگیری، تفکر انتقادی است. (Lee, 2018) تفکر و مهارت درست اندیشیدن از جمله مسائل مهمی است که از گذشته های دور ذهن اندیشمندان گوناگون را به خود مشغول کرده است در حال حاضر نیز از اساسی ترین اهداف نظام تعلیم و تربیت، پرورش فراگیرانی است که از توانایی تفکر نقادانه برخوردار باشند. تفکر انتقادی به منزله توانایی دستیابی به نتایج منطقی بر اساس مشاهده اطلاعات در نظر گرفته می شود و افراد برخوردار از تفکر نقادانه دارای ویژگی هایی مانند پذیرندگی ایده های جدید انعطاف پذیری تمایل به تغییر خلاقیت تحلیلی بودن پرانرژی بودن خطر پذیری برخوردار از معرفت و مشاهده گریاند از جمله موانع تفکر انتقادی سیاست ها و رسالت های نظام آموزشی، شرایط اجتماعی و فرهنگی جامعه و شرایط موجود در زمینه تربیت معلم، محتوا و اهداف روش تدریس است اطلاعات فراوان بدون دانستن نحوه به کارگیری این اطلاعات در حیطه های گوناگون زندگی اهمیت چندانی ندارد بنابراین لازم است که یادگیرندگان سطوح عالی تفکر و خودشناسی را به دست آورند و در فرایندهای شناختی و حل مسأله که از نموده های فراشناخت هستند به تبحر کافی برسند. نگرانی در زمینه ضعف تفکر انتقادی در یادگیرندگان به یک کشور یا منطقه خاص محدود نمی شود بلکه می توان گفت که تقریباً همه نظام های آموزشی دنیا را شامل می شود (Morris, 2019) توسعه چنین تفکری نیازمند تجدید نظر در روش های تدریس است که بسیاری از این روش های تدریس متکی به معلم متأسفانه نه تنها منجر به توسعه تفکر انتقادی فراگیران نمی شوند، بلکه به وخامت بیشتر مشکلات یادگیری یادگیرندگان می انجامند. همچنین صاحب نظران خلاقیت را دانشی اساسی برای هرگونه تغییر و نوآوری و عاملی ضروری در شتاب بخشیدن به نوآوری های علمی و فناوریانه بشر به شمار می آورند پژوهش های صورت گرفته نشان می دهند که پایه حرکات نوین در آینده خلاقیت و میزان بهره گیری از تفکر خلاق است، بنابراین، یکی از چالش های جدی و قابل پیش بینی بشر در آینده میزان بهره گیری از ذهن ها و شخصیت های خلاق در حوزه های مختلف علمی پژوهشی و فناوریانه است.

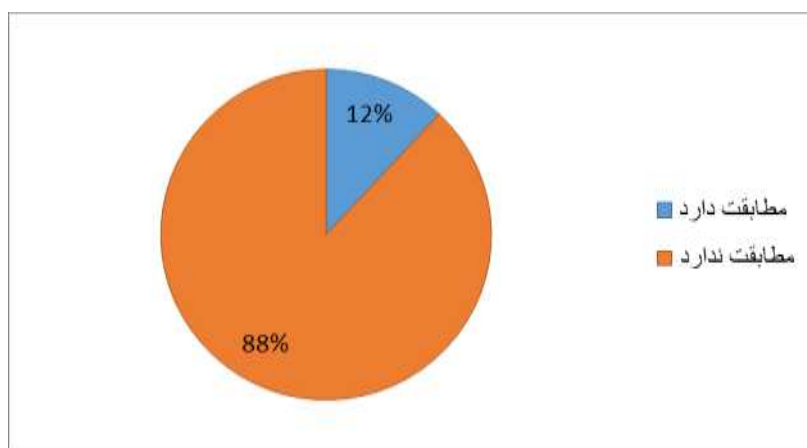
یافته های تحقیق

شاخص های خود راهبری و خلاقیت در بیانیه ارزش های سند تحول مدارس که برای بررسی این شاخص می بایست فرض های آماری در سطح اطمینان ۹۵ درصد مورد آزمون قرار می گیرد و نتایج تحلیل آزمون دو جمله ای در جدول زیر آورده شده است.

جدول ۱. آزمون دو جمله ای برای بررسی ارزش سند

شاخص	وضعیت	دسته	فراوانی	نسبت فراوانی	مقدار آماره	سطح معناداری	نتیجه
خود راهبری و خلاقیت	مطابقت دارد	بلی	۳	۰,۱۲	۰,۵۰	۰,۰۰۰۱	مطابقت ندارد
	مطابقت ندارد	خیر	۲۲	۰,۸۸			
	مجموع		۲۵	۰,۱۰۰			

نتایج آزمون دو جمله ای نشان می دهد ۸۸ درصد مطالب در بیانیه ارزش های سند تحول مدارس با شاخص های خود راهبری و خلاقیت مطابقت ندارد و در سطح اطمینان ۹۵ درصد میزان عدم مطابقت با ۵۰ درصد تفاوت معنادار دارد (چون سطح معناداری کمتر از ۰,۰۵ است).

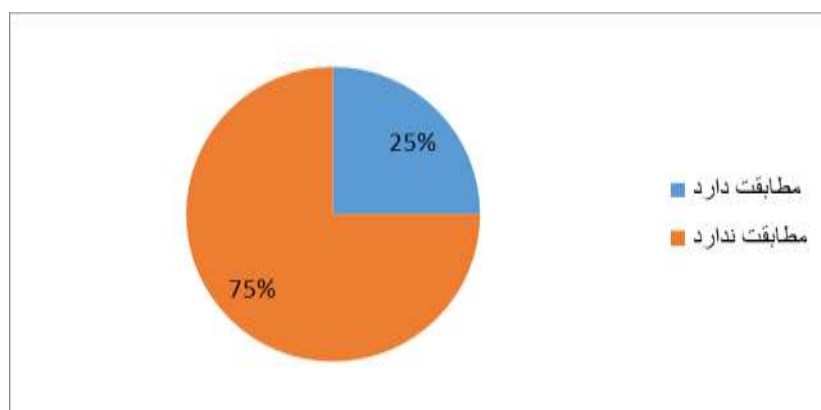
نمودار ۱. نمودار دایره ای شاخص خود راهبری و خلاقیت در بیانیه ارزش ها

شاخص های خود راهبری و خلاقیت در بیانیه ماموریت سند تحول مدارس که برای بررسی این شاخص می بایست فرض های آماری در سطح اطمینان ۹۵ درصد مورد آزمون قرار می گیرند و نتایج تحلیل آزمون دو جمله ای در جدول زیر آورده شده است.

جدول ۲. آزمون دو جمله ای برای بررسی ماموریت سند

شاخص	وضعیت	دسته	فراوانی	نسبت فراوانی	مقدار آماره	سطح معناداری	نتیجه
خود راهبری و خلاقیت	مطابقت دارد	بلی	۱	۰,۲۵	۰,۵۰	۰,۰۰۰۱	مطابقت ندارد
	مطابقت ندارد	خیر	۴	۰,۷۵			
	مجموع		۵	۰,۱۰۰			

نتایج آزمون دوجمله ای نشان می دهد ۷۵ درصد مطالب در بیانیه ماموریت سند تحول مدارس با شاخص خود راهبری و خلاقیت مطابقت ندارد و در سطح اطمینان ۹۵ درصد میزان عدم مطابقت با ۵۰ درصد تفاوت معنادار دارد (چون سطح معناداری کمتر از ۰,۰۵ است).

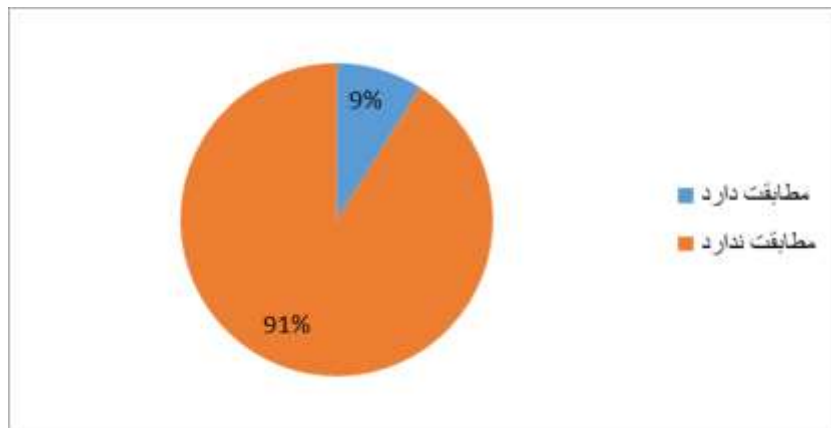
نمودار ۲. نمودار دایره ای شاخص خود راهبری و خلاقیت در بیانیه ماموریت

شاخص های خود راهبری و خلاقیت در چشم انداز سند تحول مدارس که برای بررسی این شاخص می بایست فرض های آماری در سطح اطمینان ۹۵ درصد مورد آزمون قرار می گیرند و نتایج تحلیل آزمون دو جمله ای در جدول زیر آورده شده است.

جدول ۳. آزمون دو جمله ای برای بررسی چشم انداز سند

شاخص	وضعیت	دسته	فراوانی	نسبت فراوانی	مقدار آماره	سطح معناداری	نتیجه
خود راهبری و خلاقیت	مطابقت دارد	بلی	۲	۰,۹	۰,۵۰	۰,۰۰۰۱	مطابقت ندارد
	مطابقت ندارد	خیر	۱۲	۰,۹۱			
	مجموع		۲۴	۰,۱۰۰			

نتایج آزمون دو جمله ای نشان می دهد ۹۱ درصد مطالب در چشم انداز سند تحول مدارس با شاخص خود راهبری و خلاقیت مطابقت ندارد و در سطح اطمینان ۹۵ درصد میزان عدم مطابقت با ۵۰ درصد تفاوت معنادار دارد (چون سطح معناداری کمتر از ۰,۰۵ است).

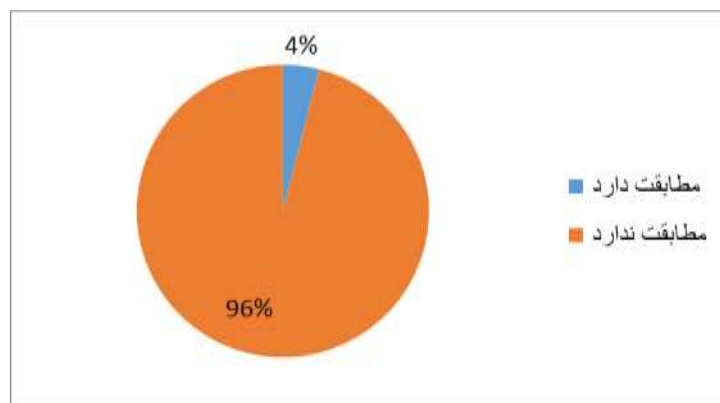
نمودار ۳. نمودار دایره ای شاخص خود راهبری و خلاقیت در چشم انداز سند

شاخص های خود راهبری و خلاقیت در هدف های کلان سند تحول مدارس که برای بررسی این شاخص می بایست فرض های آماری در سطح اطمینان ۹۵ درصد مورد آزمون قرار می گیرند و نتایج تحلیل آزمون دو جمله ای در جدول زیر آورده شده است.

جدول ۴. آزمون دو جمله ای برای بررسی هدف های کلان سند

شاخص	وضعیت	دسته	فراوانی	نسبت فراوانی	مقدار آماره	سطح معناداری	نتیجه
خود راهبری و خلاقیت	مطابقت دارد	بلی	۱۷	۰,۸۵	۰,۵۰	۰,۰۰۰۱	مطابقت
	مطابقت ندارد	خیر	۳	۰,۴۰			ندارد
	مجموع		۲۰	۰,۱۰۰			

نتایج آزمون دو جمله ای نشان می دهد ۸۵ درصد مطالب در هدف های کلان سند تحول مدارس با شاخص خود راهبری و خلاقیت مطابقت دارد و در سطح اطمینان ۹۵ درصد میزان مطابقت با ۵۰ درصد تفاوت معنادار دارد (چون سطح معناداری کمتر از ۰,۰۵ است).

نمودار ۴. نمودار دایره ای شاخص خود راهبری و خلاقیت در هدف های کلان سند

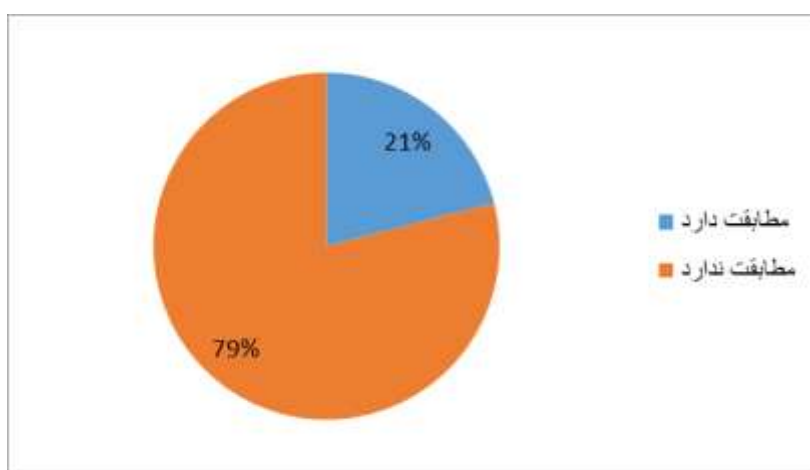

شاخص های خود راهبری و خلاقیت در راهبردهای کلان سند تحول مدارس که برای بررسی این شاخص می بایست فرض های آماری زیر در سطح اطمینان ۹۵ درصد مورد آزمون قرار می گیرند و نتایج تحلیل آزمون دو جمله ای در جدول زیر آورده شده است.

جدول ۵. آزمون دو جمله ای برای بررسی راهبردهای کلان سند

شاخص	وضعیت	دسته	فراوانی	نسبت فراوانی	مقدار آماره	سطح معناداری	نتیجه
خود راهبری و خلاقیت	مطابقت دارد	بلی	۵	۰,۲۱	۰,۵۰	۰,۰۰۰۱	مطابقت
	مطابقت ندارد	خیر	۱۸	۰,۷۹			ندارد
	مجموع		۲۳	۰,۱۰۰			

نتایج آزمون دوجمله ای نشان می دهد ۷۹ درصد مطالب در راهبرد های کلان سند تحول مدارس با شاخص خود راهبری و خلاقیت مطابقت ندارد و در سطح اطمینان ۹۵ درصد میزان عدم مطابقت با ۵۰ درصد تفاوت معناداری دارد (چون سطح معناداری کمتر از ۰,۰۵ است).

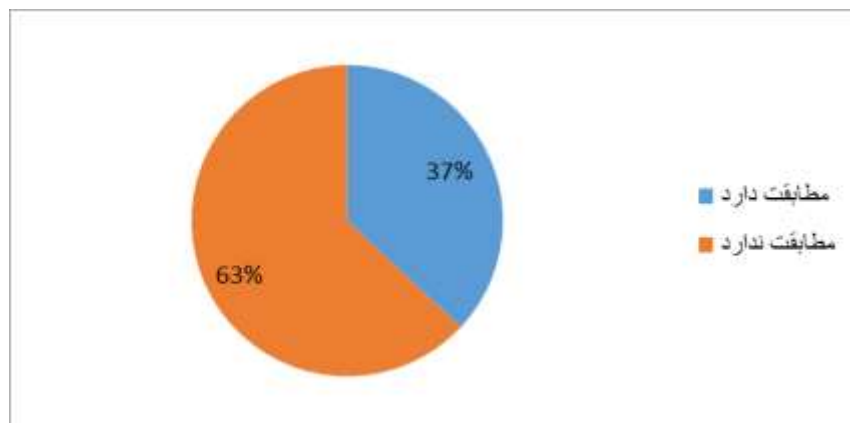
نمودار ۵. نمودار دایره ای شاخص خود راهبری و خلاقیت در راهبردهای کلان سند

شاخص های خود راهبری و خلاقیت در هدف های عملیاتی و راهکارهای سند تحول مدارس که برای بررسی این شاخص می بایست فرض های آماری در سطح اطمینان ۹۵ درصد مورد آزمون قرار می گیرند و نتایج تحلیل آزمون دو جمله ای در جدول زیر آورده شده است.

جدول ۶. آزمون دو جمله ای برای بررسی هدف های عملیاتی و راهکارهای سند

شاخص	وضعیت	دسته	فراوانی	نسبت فراوانی	مقدار آماره	سطح معناداری	نتیجه
خود راهبری و خلاقیت	مطابقت دارد	بلی	۲۲	۰,۶۳	۰,۵۰	۰,۰۰۰۱	مطابقت
	مطابقت ندارد	خیر	۱۳	۰,۳۷			ندارد
	مجموع		۳۵	۰,۱۰۰			

نتایج آزمون دو جمله ای نشان می دهد ۶۳ درصد مطالب در هدف های عملیاتی و راهکارهای سند تحول مدارس با شاخص خود راهبری و خلاقیت مطابقت دارد در سطح اطمینان ۹۵ درصد میزان مطابقت با ۵۰ درصد تفاوت معناداری دارد (چون سطح معناداری کمتر از ۰,۰۵ است).

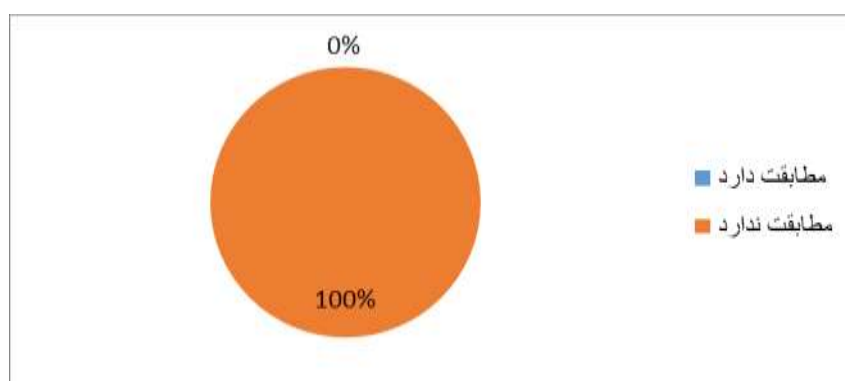
نمودار ۶. نمودار دایره ای شاخص خود راهبری و خلاقیت در هدف های عملیاتی و راهکارهای سند

شاخص های خود راهبری و خلاقیت در چارچوب نهادی و نظام اجرایی سند تحول مدارس که برای بررسی این شاخص می بایست فرض های آماری در سطح اطمینان ۹۵ درصد مورد آزمون قرار می گیرند و نتایج تحلیل آزمون دو جمله ای در جدول زیر آورده شده است.

جدول ۷. آزمون دو جمله ای برای بررسی چارچوب نهادی و نظام اجرایی سند

شاخص	وضعیت	دسته	فراوانی	نسبت فراوانی	مقدار آماره	سطح معناداری	نتیجه
خود راهبری و خلاقیت	مطابقت دارد	بلی	۰	۰	۰,۵۰	۰,۰۰۰۱	مطابقت
	مطابقت ندارد	خیر	۴	۰,۱۰۰			ندارد
	مجموع		۴	۰,۱۰۰			

نتایج آزمون دوجمله ای نشان می دهد ۱۰۰ درصد مطالب در چارچوب نهادی و نظام اجرایی سند تحول مدارس با شاخص های خود راهبری و خلاقیت مطابقت دارد و در سطح اطمینان ۹۵ درصد میزان عدم مطابقت با ۵۰ درصد تفاوت معناداری دارد (چون سطح معناداری کمتر از ۰,۰۵ است).

نمودار ۷. نمودار دایره ای شاخص خود راهبری و خلاقیت در چارچوب نهادی و نظام اجرایی سند

نتیجه گیری

کثرت گرایی فرهنگی از جمله مفاهیمی است که در دهه های اخیر مورد توجهی متخصصین جامعه شناسی به منظور تفسیر موضوعات اقتصادی و اجتماعی بکار گرفته می شود. کثرت گرایی تأکید می کند که جامعه مرکب از طبقات و گروه های اجتماعی بسیاری است. بنابراین نظام اقتصادی و سیاسی باید به گونه ای باشد که در آن امکان رقابت گروه ها و اقلیت های متعدد وجود داشته باشد. بدین طریق کثرت منافع و گروه ها از تشکیل اکثریتی متحد علیه اقلیت ها جلوگیری خواهد نمود. تحقیقات انتشار یافته در حوزه نظام راهبری نشان می دهند که ساز و کارهای نظام راهبری در حرفه حسابداری ابزاری سودمند به حساب می آیند. تقریباً اکثر این تحقیقات بر اساس یک رویکرد کمی فرض را بر این نهاده اند که نظام راهبری در شرکت های پذیرفته شده در بورس اوراق بهادار نظامی کارا است. نتایج تحقیقات انجام شده در زمینه سودمندی نظام راهبری، با چالشی اساسی مواجه است. آن چه که در این تحقیقات نادیده گرفته شده است، سطح رشد و توسعه کیفی نظام راهبری در سیستم اقتصادی کشور است تا با استفاده از مفهوم کثرت گرایی فرهنگی توسعه نظام راهبری را براساس دیدگاهی انتقادی مورد نقد و بررسی قرار دهد. این در حالی است که این مفهوم همانند سایر مفاهیم جامعه شناسی می تواند جایگاهی خاص در حرفه حسابداری داشته باشد. مواردی چون تشکیل کمیته تدوین استانداردهای حسابداری متشکل از گروه های مختلف استفاده کننده اطلاعات حسابداری، وجود سهام داران نهادی در ترکیب صاحبان سهام شرکت ها، حسابرسی صورت های مالی، تدوین و ابلاغ دستور العمل نظام راهبری شرکتی توسط سازمان بورس اوراق بهادار و توجه به حقوق تمامی ذینفعان نمونه هایی از کاربرد مفهوم کثرت گرایی در حرفه حسابداری می باشد. از گذشته تا اکنون در تمام جوامع حوزه تعلیم و تربیت جایگاهی خاص داشته است و خواهد داشت. تغییر و تحول پیشرفت و توسعه لازمه حیات علمی هر جامعه است. از مهمترین شاخص های تعیین کننده برای تحقق پذیری اهداف حوزه تعلیم و تربیت پرورش فراگیرانی متفکر، خلاق و خودراهبر است یکی از مفاهیم مهم در یادگیری مفهوم یادگیری خودراهبر است که طی چند دهه گذشته به یکی از اهداف اصلی آموزش و پرورش تبدیل شده است. یادگیری خود راهبرد فرایندی است که در آن فراگیران مسئولیت شناسایی نیازهای آموزشی خود برنامه ریزی، اجرا و ارزشیابی نتایج یادگیری خویش را به عهده دارند و با ابتکار و مستقل از دیگران برای دستیابی به اهداف یادگیری از پیش تعیین شده خویش تلاش و فعالیت می کنند در واقع خودراهبری عبارت است از کنترل هدایت و تنظیم اعمال برای دستیابی به اهداف و کسب اطلاعات پاریس و پاریس، ۲۰۰۱ خودراهبری همچنین از جمله شایستگی های لازم برای یادگیری مادام العمر است. یادگیرندگان خودراهبر افرادی فعال و خودجوش هستند که به جای منفعلانه انتظار کشیدن برای یادگیری واکنشی ابتکار عمل را در یادگیری به دست می گیرند یادگیری آنها هدفمند و معنادار است و با توجه به داشتن انگیزه بالا یادگیری آنها تداوم و پایداری بیشتری خواهد داشت. آنان مسئولیت پذیری بیشتری دارند و در یادگیری خویش از خود تنظیمی بالاتری برخوردارند علاوه براین آنها از لحاظ مهارت های مطالعه مهارت های فراشناختی و خلاقیت در

سطح قابل قبولی قرار دارند. یکی دیگر از عوامل مؤثر بر پیشرفت فراگیران در امور تحصیلی و فعالیت های یادگیری، تفکر انتقادی است. تفکر و مهارت درست اندیشیدن از جمله مسائل مهمی است که از گذشته های دور ذهن اندیشمندان گوناگون را به خود مشغول کرده است در حال حاضر نیز از اساسی ترین اهداف نظام تعلیم و تربیت، پرورش فراگیرانی است که از توانایی تفکر نقادانه برخوردار باشند. هدف از پژوهش حاضر بررسی ارزیابی ارتباط سند تحول مدارس با شاخص های خود راهبری و خلاقیت بود. روش پژوهش توصیفی از نوع تحلیل محتوا و جامعه آماری پژوهش سند تحول مدارس بود که کل آن به عنوان نمونه مورد بررسی قرار گرفت واحد تحلیل در این تحقیق کلمات و جملات مندرج در متن سند بود و ابزار اندازه گیری شامل شاخصه های خودراهبری و خلاقیت بود که مورد تحلیل قرار گرفت داده های به دست آمده با استفاده از آزمون دوجمله ای مورد تجزیه و تحلیل قرار گرفت نتایج نشان داد که از مجموع هفت سند مدارس که اکثر آن یعنی پنج مورد آن یعنی موردهای یک دو سه پنج و هفت به این شاخصه ها توجه نداشته اند و تنها در دو مورد آن یعنی موردهای هدف های کلان مورد چهار و هدف های عملیاتی و راهکارها در مورد ۶ توجه معناداری به این شاخصه ها شده است.

پیشنهادهای

- پیشنهاد می شود در مطالعات آتی میزان توجه به سازه های دیگری مثل توجه به مفاهیم رشدی و نظریات یادگیری در سند تحول بنیادین مورد بررسی قرار گیرد.
- پیشنهاد می شنود در مطالعات آتی به منظور بررسی شاخصه ی های خودراهبری و خلاقیت واحدهای تحلیل در سطح وسیع تری بررسی شود.
- پیشنهاد می شنود میزان توجه به شاخصه های خودراهبری و خلاقیت در کتاب های درسی نیز مورد بررسی قرار گیرد.

منابع

- مهدی پلاسی زاده، مصطفی طاهری (۱۴۰۱) بررسی تاثیر رفتار تسهیم دانش بر شناسایی فرصت و پشتیبانی از ایده ها از طریق خود راهبری کارکنان، دانشگاه پیام نور استان یزد، مرکز پیام نور مهریز
- اقدام مزرعه، یعقوب؛ نیکومرام، هاشم و بهمن بنی مهد (۱۳۹۶) دموکراسی و توسعه حسابداری"، فصلنامه علمی پژوهشی حسابداری مدیریت، سال دهم، شماره ۳۲.
- Zhang Y, Rosen S, Chen M, Du J, Cheng L, Liu C. (2021) Students' perception of classroom environment in China and its relationship to creativity of students who have visual impairments. *Journal of Developmental & Physical Disabilities*; (33) 1:65-8۴.
- Sanli O. (2019) An evaluation of the teachers' classroom management problems. *Educational Research & Reviews*; 14 (8): 282- 2۹۲.
- Morris, T. H. (2019). Facilitating self-directed learning in adult and vocational education. (Doctoral dissertation). University of Kaiserslautern.
- Damayanti, I., Caswita, C., & Noer, S. H. (2019). Teaching material based on metacognitive strategies to improve student's critical thinking ability. In *Proceedings of the 3rd Asian Education Symposium (AES 2018)* pp. 458-462
- Glăveanu V. (2018) educating which creativity? *Thinking Skills & Creativity*; 27: 25- 3۲.
- Kim, D., & Lee, D. (2018). Impacts of metacognition on innovative behaviors: Focus on the mediating effects of entrepreneurship. *Journal of Open Innovation: Technology, Market, and Complexity*, 4(2), 18

Gupta R, Bajaj B (2017) The relationship between leader's emotional intelligence and employee creativity: A conceptual framework of mechanism. *Procedia Computer Science*; ۱۲۲: ۴۷۱- ۴۷۷.

Brown, j.,(2017) Democratizing accounting: Reflections on the politics of “old” and “new” pluralisms, *Critical Perspectives on Accounting* , Volume 43, PP.20-4۶.

Sigilai R. (2015) A review of issues on the importance of head teacher's management to academic excellence in public primary schools in Kenya. *International Journal of Advanced Research*,; 1 (3): 161- 175.

Tajudeen , Salami Adebayo (2015),The objective is to present the Nigeria case where cultural diversity and differences play major role in the life of the people.

Brown, J., Dillard,J., Hopper, T., (2015) "Accounting, accountants and accountability regimes in pluralistic societies: Taking multiple perspectives seriously", *Accounting, Auditing & Accountability Journal*, Vol. 28 Issue: 5, pp.626-6۵۰.